

چالش‌های فراروی صنعت بیمه در ورود به سازمان جهانی تجارت

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ترجمه و تألیف: محمود بائجری^[۱]

عباس اسفندیاری^[۲]

شدت بیشتری پیگیری می‌شود و تقریباً تمامی سازمان‌ها و نهادها به‌خصوص سازمان‌ها و نهادهای اقتصادی با این مسئله مواجه هستند. صنعت بیمه نیز به عنوان یکی از بخش‌های مهم مالی کشور از این

چکیده

پس از پذیرش ایران به عنوان عضو ناظر در سازمان جهانی تجارت مباحث اثرات عضویت (چالش‌ها و فرصت‌های فراروی ایران) در اثر الحاق به WTO با

موضوع مستثنی نبوده و مباحث زیادی در مورد فرصت ها و چالش های فراروی این صنعت مطرح است. این مقاله سعی دارد ضمن بررسی اجمالی ساختار صنعت بیمه نگاهی به چالش های مهم صنعت بیمه داشته باشد.

مقدمه

گسترش ارتباطات، افزایش امکانات و برقراری روابط اقتصادی، تجاری، سیاسی و اجتماعی میان جوامع مختلف نه تنها موجب گسترش تقاضای جهانی کالاها و خدمات می شود بلکه لزوم مشارکت تمام کشورها در پاسخگویی به تقاضای جهانی را فراهم می کند. براساس دیدگاه های نظری، کشورهایی که از توان تولیدی و رقابتی مطلوبی در صحنه اقتصاد جهانی برخوردار باشند، استحقاق بهره مندی بیشتر از منافع جهانی تجارت را دارند. همچنین براساس دیدگاه های نظری و برخی مشاهدات عملی، دخالت دولت در جریان جهانی تجارت از طریق وضع تعرفه و موانع غیر تعرفه ای موجب اختلال در تجارت می شود و در بلندمدت، از این رهگذر در سطح رفاه بین المللی کاهش به وجود می آید.

از جمله عرصه های مهم تجارت در آینده بخش خدمات می باشد و صنعت بیمه در این میان بی شک یکی از ارکان مهم اقتصادی است، به طوری که پیشرفت بیمه با توسعه اقتصادی کشور مقارن است و

ترمیم وضع اقتصادی یک کشور، افزایش مبادلات و ... موجب پیشرفت بیمه می شود. از آنجا که عضو یا غیر عضو بودن در سازمان جهانی تجارت هرکدام به نوبه خود اثراتی را برروی اقتصاد و ارکان مختلف اقتصادی یک کشور می گذارد، بررسی و مطالعه این اثرات در تصمیم گیری برای الحاق یا عدم الحاق به WTO مفید است و بی شک صنعت بیمه مانند سایر بخش های اقتصادی از اثرات عضویت یا عدم عضویت مستثنی نخواهد بود و می بایست بررسی ها و مطالعات فراوانی درخصوص مواردی چون منافع آزادسازی تجارت خدمات، قوانین و مقررات بیمه ای در جریان الحاق و چالش های فراروی صنعت بیمه در اثر الحاق به WTO و ... انجام شود تا بتوانیم با علم و آگاهی بالایی در مورد این مهم تصمیم گیری کنیم.

ساختار صنعت بیمه در ایران

بیمه به شکل سنتی آن به مفهوم وجود نوعی تعاون و همکاری اجتماعی در ایران سابقه ای طولانی دارد، اما پیدایش نهاد بیمه در ایران به سده ۲۰ برمی گردد به طوری که گسترش و روند صنعتی شدن جامعه ایران موجب رواج و گسترش بیمه شد.

در سال ۱۳۱۶ قانون بیمه در ۳۶ ماده به تصویب رسید که عرصه برای آغاز فعالیت شرکت بیمه خصوصی در ایران آماده شد به طوری که تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی یک شرکت دولتی و ۱۲

شرکت خصوصی و دو مؤسسه بیمه خارجی به صورت نمایندگی در سطح کشور به فعالیت مشغول بودند. بدین صورت در فراز و نشیب های زیاد شرکت های بیمه ایرانی یکی پس از دیگری به صورت ترکیبی از دولتی و خصوصی تا قبل از پیروی انقلاب اسلامی تأسیس شدند و فعالیت داشتند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی دگرگونی های بسیاری در کلیه امور اقتصادی، سیاسی و اجتماعی پدید آمد و صنعت بیمه نیز از این دگرگونی ها مستثنی نبود. فضای حاکم بر آن روزها نسبت به فعالیت بخش خصوصی در کلیه امور اقتصادی مخالف بود به این ترتیب و با تصویب شورای انقلاب، کلیه شرکت های تازه تأسیس بیمه، ملی اعلام شدند و این امر به دلیل حمایت از بیمه گزاران و گسترش صنعت بیمه صورت گرفت، این حمایت به جایی رسید که در سال ۱۳۶۰ کلیه شرکت های بیمه به جز سه شرکت بیمه ایران، آسیا و البرز منحل شدند.

در کشور ما ایران که دارای یک سیستم اقتصاد متمرکز یا دولتی است پس از تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی، مالکیت همه شرکت های بیمه ای به دولت انتقال یافت و بدینسان فعالیت بیمه در انحصار دولت قرار گرفت. انحصاری بودن فعالیت های بیمه ای و از طرفی شدت تمرکز اقتصادی خود مانعی ساختاری در راه آزادسازی فعالیت های

بیمه ای می باشد. برخی مشکلات دیگر نیز در این راه وجود دارد که خالی از ابهام و پیچیدگی برای رفع و اصلاح آنها نمی باشد.

با مروری به گذشته صنعت بیمه در ایران، می توان دریافت که دوران شکوفایی این صنعت در زمانی است که شرکت های خصوصی بیمه در کنار بیمه های دولتی در راه اعتلای این رشته از فعالیت اقتصادی به تلاش پرداخته اند، ولی متأسفانه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بیشتر شرکت های خصوصی منحل گشته و تنها چهار شرکت بیمه دولتی جهت ادامه فعالیت در بازار باقی ماندند. حضور این شرکت ها به مدت بیشتر از ۴۰ سال در واقع انحصاری را برای دولت در بخش بیمه ایجاد می کند که اداره شرکت های بیمه در یک نظام انحصاری و در واقع اداره دولتی صنعت بیمه کاستی هایی را به همراه داشته است از قبیل:

- محدود شدن فعالیت های بیمه ای به چند مؤسسه بیمه
- از بین رفتن رقابتی اصیل و واقعی
- کاهش بهره وری
- ارائه خدمات ناقص و ناکافی و ...

از همه مهم تر ساختار شرکت های بیمه دولتی به گونه ای است که امکان ارائه خدمات جدید مطابق با نیازهای روز را چه از نظر اصول بیمه ای و چه از لحاظ

تنوع خطرهای بیمه پذیر ندارد. شاید دلایلی چون موارد بالا باعث شد که فعالیت شرکت های بیمه دولتی در طول دو دهه همراه با کارایی و عملکرد بالا در برخی رشته ها نباشد. بالاخره در سال ۱۳۸۰ قانون تأسیس شرکت های بیمه خصوصی به منظور افزایش کارایی در بازار بیمه و ... تصویب شد و از آن زمان تاکنون روند تأسیس شرکتهای خصوصی سرعت قابل توجهی داشته است به گونه ای که تاکنون بیش از ۱۰ شرکت خصوصی مجوز فعالیت گرفته اند.

بررسی ها نشان می دهد که شرکت های خصوصی بیمه در مدت کوتاهی توانسته اند سهمی از بازار انحصاری بیمه را به دست آورند، به طوری که طبق آمارهای سال ۸۳ این شرکت ها در فاصلهای کمتر از دو سال حدود ۱۱ درصد سهم بازار را به خود اختصاص دادند، که نسبت به سال پیش تقریباً ۵/۴ درصد رشد داشته است. پیش بینی می شود این سهم از بازار معادل ۱۵ درصد تا پایان سال ۱۳۸۴ باشد.

با این توضیحات در خصوص فعالیت روزافزون شرکت های خصوصی می توان دریافت که شرکتهای دولتی باید نقاط ضعف و قوت خود را بررسی کنند تا بتوانند به وسیله برنامه ریزی های مناسب با شرکت های خصوصی رقابت کنند و سهم خود را در بازار حفظ کنند.

جدا از رقابتی که بین شرکت های خصوصی و دولتی وجود دارد بحث روز صنعت بیمه، پیوستن کشور به سازمان جهانی تجارت است. اهمیت این موضوع از این حیث است که الحاق به WTO تأثیراتی بر کل صنعت بیمه خواهد داشت و کل صنعت بیمه اعم از شرکتهای دولتی و خصوصی با چالش هایی مواجه خواهند شد، لذا باید سیاست هایی اتخاذ نمود که باعث ارتقای کل صنعت بیمه کشور شود. این امر تنها در صورتی امکان دارد که مشکلات و تنگناهای پیش روی این صنعت شناسایی و در جهت رفع آن کوشیده شود و بر این اساس می توان قدرت رقابتی صنعت بیمه کشور را افزایش داد و موجبات رشد و توسعه آن را فراهم کرد. در ادامه بحث آن گونه که هدف این مقاله است به برخی از مشکلات پیش روی این صنعت اشاره می شود و امید است که با رفع این موانع ساختاری بتوانیم موجب شکوفایی صنعت بیمه شویم.

چالش ها و تنگناهای فراروی صنعت بیمه در

ایران

پس از پذیرفتن ایران به عنوان عضو ناظر در سازمان جهانی تجارت و افزایش احتمال پذیرش دائمی ایران در این سازمان جهانی، بباحث فراروی الحاق ایران باید به صورت جدی تر در تعامی زمینه ها مورد بررسی قرار گیرد. یکی از مفاهیم اساسی که حتی

قبل از مطرح شدن الحاق به WTO مطرح بوده، مفهوم آزادسازی (Liberalization) به همراه مفهوم خصوصی سازی (Privatization) بوده است.

کشور ایران در سال های اخیر توانسته است تا حدودی به خصوصی سازی در صنعت بیمه دست یابد. ایجاد بیش از ۱۰ شرکت خصوصی گام مهمی در این زمینه بوده است. هر چند که هنوز این شرکت ها نتوانستند به هدف اصلی یعنی افزایش بیمه گذاران و شاخص های مهم بیمه دسترسی پیدا کنند، اما هنوز زمان زیادی از تأسیس آنها سپری نشده و عملکرد این شرکتها طی این دو سال امیدبخش بوده است.

اما در بعد آزادسازی به معنای اجازه بین المللی شدن بیشتر بازار بیمه داخلی به وسیله حضور شرکتهای خارجی در بازار بیمه داخلی (از طریق تأسیس شرکت در داخل یا فروش فرامرزی) و همچنین اعطای مجوز به مشتریان داخلی برای خرید بیمه از بازارهای خارجی، هنوز موفقیت چشم گیری حاصل نشده است. آزادسازی تجارت خدمات علی رغم منافع آن در برخی کشورها با تردیدهای زیادی مواجه است چراکه این بخش برای دولت ها اهمیت راهبردی دارد و این گمان وجود دارد که با آزادسازی این بخش به نوعی حاکمیت دولت ها محدود و متزلزل می شود. پیامدهایی مانند کاهش کنترل دولت ها بر عرضه خدمات، تضعیف نافع ملی از طریق واگذاری خدمات

مهم و تسلط شرکتهای خارجی بر آن، سردرگمی و تردیدهایی جدی را نسبت به آزادسازی تجارت خدمات و مخصوصاً بخش خدمات مالی به وجود آورده است، اما طرفداران آزادسازی معتقدند که آزادسازی خدمات منافع زیادی برای کشورها دارد که از آن جمله افزایش بازده اقتصادی، کاهش قیمت ها، توسعه کشور، تأمین مالی، رشد بازار و ارتقای تکنولوژی می باشند. برای آزادسازی گام اول مقررات زدایی است. مقررات زدایی به معنای کاهش دامنه مقررات دولت در بازار بیمه است که از این رهگذر به نیروهای رقابتی و خودتنظیمی در بازار بیمه نقش بیشتری داده می شود. مقررات زدایی و آزادسازی با هم ارتباط مستقیم دارند. چراکه هر دوی آنها نقش بیشتری را برای رقابت به ترتیب در سطوح داخلی و بین المللی ایفا می کنند.

به هر حال با مطرح شدن الحاق ایران به WTO دیر یا زود بازار بیمه کشور باید وارد مرحله آزادسازی شود. در این جا سئوالی مطرح است که صنعت بیمه در فرایند آزادسازی و مقررات زدایی، چه مراحلی را باید طی کند؟ تجربه کشورهای مشابه نشان می دهد که هر کشور برای رسیدن به بازار بیمه مطلوب باید مراحل زیر را طی کند:

۱. افزایش مداوم آزادسازی بازار بیمه
۲. لغو واگذاری بیمه اتکایی اجباری به بیمه گر دولتی

- براساس قوانین و مقررات بیمه یکی از وظایف و اختیارات بیمه مرکزی، انجام بیمه های اتکایی اجباری است. براساس قانون کلیه شرکت های بیمه ایرانی موظفند انجام کلیه امور واگذاری اتکایی مازاد بر توان نگهداری خود را ضمن رعایت کلیه قوانین و مقررات مربوط و پس از انجام اتکایی فیما بین نزد بیمه مرکزی ایران واگذار کنند.
 - همچنین براساس قانون، شرکت های بیمه موظفند ۲۵ درصد از حق بیمه های خود را در رشته بیمه های غیر زندگی و ۵۰ درصد از حق بیمه های خود را در رشته بیمه های زندگی، نزد بیمه مرکزی به صورت اتکایی واگذار کنند. همان طور که مشاهده می شود این قوانین تا حدودی با مرحله دوم آزادسازی مغایرت دارند. البته در صنعت بیمه مباحثی در این مورد به خصوص در مورد کاهش سهم ها مطرح است و به نظر می رسد در آینده تدابیری در جهت کاهش یا حذف این سهم ها اندیشیده شود.
 - طبق قانون تأسیس بیمه مرکزی، واگذاری سهام مؤسسات بیمه ایرانی غیردولتی به اشخاص حقیقی یا حقوقی تبعه خارج تا ۲۰ درصد با موافقت بیمه مرکزی ایران مجاز است و بیش از آن موکول به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران و تأسیس شورای عالی بیمه و تصویب هیئت وزیران خواهد بود، در حالی که براساس ماده ۱۶ توافقنامه GATS مشارکت سرمایه
۳. اعطای مجوز تهیه بیمه اتکایی
 ۴. اعطای مجوز به شرکت های بیمه خارجی برای کسب سهام غیر عمده در شرکت بیمه داخلی
 ۵. اعطای مجوز به شرکت های بیمه خارجی برای کسب سهام عمده در شرکت بیمه داخلی
 ۶. اعطای مجوز تأسیس شعبه به شرکت های بیمه خارجی
 ۷. اعطای مجوز به شرکت های بیمه داخلی برای عرضه بیمه در خارج از مرزها
 ۸. اعطای مجوز به مشتریان داخلی برای خرید بیمه خارجی
 ۹. بتدریج میان آزادسازی بازار بیمه های بازرگانی و مقررات زدایی و اصلاح نظام تأمین اجتماعی، ارتباط متقابل برقرار سازد.
 ۱۰. اصلاح نظام اجتماعی ملی
 ۱۱. به منظور مقررات زدایی و آزادسازی بازار بیمه، اجازه دهند شرکت های بیمه خارجی و شرکت های داخلی با مشارکت دولتی برای اصلاح نظام تأمین اجتماعی نقش بیشتری ایفا نمایند.
- مراحل ذکر شده الزاماً برای هر کشور ترتیب و راهکار خاص خود را دارد. در ادامه به مشکلاتی که در صنعت بیمه وجود دارد و می بایست برای حل آنها اقداماتی صورت گیرد، می پردازیم.

خارجی از لحاظ حداکثر درصد سهام یا کل سرمایه خارجی مشمول هیچ گونه محدودیتی نیست. همچنین هیچ عضوی نمی تواند برای عرضه کنندگان خارجی محدودیتی را از لحاظ تعداد عرضه کنندگان خدمات برقرار کند. از همه مهم تر براساس اصل ۴۴ قانون اساسی، بخش بیمه کشور نیز در اختیار دولت قرار دارد، لذا در این جا نیز قبل از انجام هرگونه تعدیلی در قوانین و مقررات بیمه کشور باید نسبت به تعدیل اصل ۴۴ قانون اساسی اقدام شود. چون در این صورت امکان مشارکت شرکت های خارجی در سیستم بیمه ای کشور ممنوع شده است.

براساس ماده ۴۷ قانون بیمه «انتقال درآمد مؤسسات بیمه خارجی پس از تکمیل ودیعه (براساس ماده ۴۴ قانون بیمه) به خارج بلامانع خواهد بود، مشروط بر آنکه رقم انتقالی در هر سال از ۱۰ درصد مبلغی که به عنوان ودیعه در نزد بیمه مرکزی ایران است تجاوز نکند. این در حالی است که براساس بند (ب) از ماده ۱۶ توافقنامه بخش خدمات برقراری محدودیت هایی در مورد کل ارزش مبادلات خدمات یا دارایی ها، چه به صورت سهمیه های عددی یا در قالب الزام ناشی از یک معیار نیازهای اقتصادی ممنوع شده است.

• یکی دیگر از مباحث، ضرورت خصوصی سازی شرکت های بیمه دولتی است. عدم کارایی

شرکت های دولتی، مقررات حاکم بر سازمان های دولتی و تراکم نیروی انسانی و همچنین استقلال نیروهای متخصص و ماهر شرکت های دولتی به شرکت های خصوصی که معمولاً همراه با پورتفوی بیمه گذاران می باشد موجب خواهد شد که در بلندمدت با قوی تر شدن شرکت های خصوصی و فعالیت احتمالی شرکت های خارجی، شرکت های دولتی قادر به رقابت نباشند و دچار زیان شدند. در نتیجه خصوصی شدن این شرکت ها نیز لازم به نظر می رسد. خوشبختانه بیمه مرکزی در این جهت اقداماتی انجام داده و بحث خصوصی شدن شرکت های دولتی تا سقف ۶۵ درصد توسط مجمع تشخیص مصلحت نیز تصویب شده است. انتظار می رود دولت، وزارت اقتصاد و دارایی و همچنین بیمه مرکزی مصوبه مجمع راه های عملی تبدیل شرکت های دولتی به شرکت های خصوصی را مشخص و معین کنند تا این شرکت ها نیز آمادگی لازم را جهت پیوستن به سازمان جهانی تجارت کسب کنند.

• یکی دیگر از مباحث مهم مطرح شده بحث تبدیل نظارت تعرفه ای به نظارت مالی است. حرکت صنعت بیمه باید به سوی بازار بدون تعرفه باشد و نظارت بیمه مرکزی نیز باید از نظارت تعرفه ای به نظارت مالی تبدیل شود. مسیری که اغلب کشورهای

در حال توسعه بعد از آزادسازی و خصوصی سازی صنعت بیمه آن را طی کرده اند. هدف نهایی بازار بیمه بدون تعرفه است. البته برای رسیدن به این هدف لازم است که بازار دوره گذار را سپری کند و روند آزادسازی و خصوصی سازی به نتیجه برسد و مقررات لازم تصویب و متناسب با نیاز بازار اصلاح شود. در شرایط کنونی به موجب قانون تأسیس بیمه مرکزی، بازار بیمه ایران تعرفه ای بوده و تعیین تعرفه و شرایط عمومی رشته های مختلف بیمه ای از وظایف شورای عالی بیمه است. از آنجایی که شرکت های بیمه ایرانی، اعم از دولتی و خصوصی قدرت رقابت با شرکت های بیمه ای بین المللی را ندارند و ضریب خسارت بازار در حدی است که فعلاً کاهش نرخ بیمه ممکن نیست و همچنین قدرت پشتیبان و مدیریت شرکت های بین المللی به حدی است که اگر وارد بازار شوند بیشتر سهم بازار را قبضه خواهند کرد، به نظر می رسد که بیمه مرکزی ایران باید طی یک برنامه به تدریج با افزایش توانگری شرکت های بیمه داخلی، نظارت تعرفه ای خود را کاهش و نظارت مالی را تقویت کند. در این مدت شرکت های ایرانی باید سعی کنند خود را آماده کنند که بتوانند خود را با بازار رقابتی بدون تعرفه مطابقت دهند.

• یکی دیگر از اقدامات مهم و اساسی که

شرکت های بیمه باید به طور جدی دنبال آن باشند، ضرورت بهره گیری از نیروی انسانی متخصص و کارا است. متأسفانه به دلیل انحصاری و دولتی بودن شرکت های بیمه در مدت بیش از دو دهه، میزان دانش فنی و تخصصی بازار در سطح مطلوب قرار ندارد و شرکت های بیمه ای باید سعی کنند کیفیت پرسنل خود را با آموزش های مناسب و به خصوص ارتباط با شرکت های بیمه ای مشهور و قوی بالا ببرند. همچنین باید اساس و زیرساخت مناسب برای استفاده از تکنولوژی امروزی در رشته بیمه و تکنولوژی اطلاعات فراهم شود. در کنار سازماندهی و تربیت نیروی انسانی، مراحل عملیاتی شرکت (مانند ایجاد سیستم اطلاعاتی و آماری، حسابداری و تهیه صورت حساب های مالی ماهانه، روش های صدور بیمه نامه در رشته های مختلف بیمه ای، ارزیابی و پرداخت خسارت، کارشناسی طبقه بندی ریسک، هدف ها و استراتژی شرکت) نیز باید طراحی و تدوین شود. صنعت بیمه در آینده باید با استفاده از تکنولوژی اطلاعات پیشرفته و تکنیک های مدرن بیمه ای و عرضه متنوع خدمات بیمه ای مورد نیاز جامعه جوان ایران و خلاقیت و نوآوری به سطح بازارهای بین المللی نزدیک شود تا بتواند با شرکت های بیمه چند ملیتی به رقابت بپردازد.

• بررسی آماری بیمه های موجود در کشور

نشان می دهد که بیشترین سهم بازار متعلق به بیمه های اتومبیل و بیمه های درمانی است (در حدود ۷۰ درصد). سهم بیمه های زندگی از بازار ایران بسیار محدود است در حالی که بازار بالقوه بزرگی در این بخش وجود دارد. بازار بالقوه بیمه های زندگی نه تنها در ایران بلکه در بیشتر کشورهای آسیایی و به خصوص خاورمیانه مورد هدف شرکتهای بزرگ بین‌المللی است. در کشورهایی که این شرکت ها اجازه فعالیت پیدا کرده اند تجربه نشان داده است که یکی از اهداف مهم آنها ارائه بیمه های زندگی است و در این زمینه نیز موفق بوده اند. این اتفاق در ایران به دلیل انبوه جمعیت جوان و نبودن سیستم های تأمین اجتماعی مناسب، پس از اجازه فعالیت شرکتهای خارجی، قطعاً با سرعت بیشتری انجام خواهد شد. لذا ارائه و گسترش بیمه های زندگی به عنوان یکی از اهداف مهمی است که شرکتهای داخلی باید روی آن تمرکز کنند، زیرا پس از ورود شرکت های خارجی به دلیل تجربه، مهارت، مدیریت و قدرت مالی زیاد در این زمینه ممکن است سهم زیادی از بازار را جذب نمایند.

- دارایی‌های شرکت های بیمه در قالب ۵ دسته کلی شامل سرمایه‌گذاری های بلندمدت، اوراق قرضه دولتی، سپرده های بانکی، مطالبات بلندمدت و سایر

دارایی ها است. ساختار غیرکارآمد مدیریت دارایی‌های صنعت بیمه منجر به ترکیب نامناسب دارایی‌ها شده است. این نوع مدیریت دارایی‌ها امکان استفاده بهینه از منابع شرکت های بیمه را فراهم نمی‌کند، بلکه موجب می‌شود تا از توانایی‌های این شرکت ها در بازار سرمایه و سرمایه‌گذاری مولد استفاده نشود. همچنین باعث می‌شود که توانایی و ارزش دارایی‌های این شرکت‌ها طی سال های بعد از انقلاب کاهش یابد. این ساختار بیانگر این مطلب است که صنعت بیمه کشور بخش بسیار ناچیزی از منابع خود را به سرمایه‌گذاری ها اختصاص می‌دهد و بخش عمده ای از آن را به صورت سپرده نزد بانک ها نگهداری می‌کند که عایدی آن همواره کمتر از نرخ تورم بوده است. در کشورهای توسعه یافته و حتی بعضی از کشورهای در حال توسعه به ترتیب به طور متوسط در حدود ۸۰ درصد و ۴۵ درصد دارایی‌های خود را وارد بازار سرمایه کرده و تنها در حدود ۵ و ۲۰ درصد دارایی‌ها به صورت موجودی نقد و سپرده بانکی نگهداری می‌شود، ولی در ایسرا ن تنها حدود ۴ درصد دارایی‌ها سرمایه‌گذاری می‌شود. این نحوه مدیریت دارایی‌ها همچنین موجب شده است که شرکت های بیمه به خاطر کمبود منابع درآمدی و تنگناهای مالی درخصوص خسارت ها و تعهدهای خود به موقع و

کارا عمل نکنند.

• یکی دیگر از نیازهای مهم صنعت بیمه تدوین نظام جامع آماری است. از ارکان اساسی برنامه ریزی وجود اطلاعات است. هر چقدر رقابت در یک صنعت افزایش یابد، نیاز به برنامه ریزی حیاتی تر می شود. با ورود ایران به سازمان جهانی تجارت، رقابت در بازار صنعت بیمه به معنای واقعی افزایش می یابد. لذا برای ارتقای توان شرکت های داخلی برای رقابت با شرکتهای بزرگ خارجی برنامه ریزی ضروری می شود. تکنولوژی اطلاعات به فعالیت ها سرعت می بخشد و نقش مؤثری در جهت تصمیم گیری مدیریت دارد. بنابراین ضروری است که شرکتهای بیمه داخلی از سیستم های پیشرفته نرم افزاری و سخت افزاری استفاده نمایند.

وجود نظام جامع آماری و سیستم مکانیزه برای صنعت بیمه نیازی است که احتیاج به همکاری همه اجزای صنعت به خصوص همکاری بیمه مرکزی و شرکتهای بیمه دارد، تا با تدوین این نظام جامع آماری شرکت های بیمه داخلی جهت رقابت با شرکتهای خارجی آماده شوند.

نتیجه گیری

در این مقاله سعی شد ضمن بررسی اجمالی ساختار صنعت بیمه در ایران، چالش ها و مشکلات فراروی صنعت بیمه در راه الحاق ایران به سازمان جهانی

تجارت بررسی شود. در این مقاله به مواردی اشاره شد

که به طور خلاصه اهم آنها در ادامه آورده می شود.

- یکی از مشکلات فراروی صنعت بیمه، بحث قوانین و مقررات بیمه ای است و به نظر می رسد باید اصلاحاتی یا تفاسیری به خصوص در جهت امکان مشارکت افراد خارجی در شرکت های ایرانی و همچنین اجازه فعالیت های شرکت های بین المللی در ایران از قوانین موجود انجام شود.

- عملی کردن بحث خصوصی سازی شرکت های دولتی. نحوه انجام این عمل را باید وزارت اقتصاد و دارایی به همراه سازمان بیمه مرکزی ایران عملی کند. البته جهت اجرای این عمل قطعاً همراهی دولت و سیاست های کلان کشور لازم است.

- به تدریج با قوی تر شدن شرکت های بیمه ای، نظام تعرفه های حذف و نظارت جایگزین آن شود.

- ضرورت بکارگیری نیروی انسانی متخصص و کارا و ارتقای دانش فنی از طریق ارتباط با شرکت های بیمه ای بزرگ بین المللی.

- تقویت مدیریت دارایی ها و استفاده بهینه تر از دارایی های موجود در شرکت های بیمه ای.

- تدوین نظام جامع آماری، در راستای رسیدن به هدف نظارت مالی بیمه مرکزی.

توضیحات:

۱. کارشناس ارشد اقتصاد و پژوهشگر پژوهشکده بیمه

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد دانشگاه تهران و پژوهشگر پژوهشکده بیمه
- واگن کلیدی:**
- سازمان جهانی تجارت، آزادسازی، صنعت بیمه، نظارت مالی، نظام تعرفه‌ای
- منابع:**
1. Gina sa Insurance Research group, "China's WTO Entry and Insurance Market Access" 2000
 2. Sigma, "Insurance Industry in Globe" , 1990-2000.
 ۳. آسوده، سید محمد. "تجدید ساختار مقررات برای بازارهای بیمه در حال توسعه"، فصلنامه صنعت بیمه، شماره ۴۵، بهار ۱۳۷۶.
 ۴. "آزادسازی تجارت و خدمات بیمه"، بیانیه نهایی اتاق بازرگانی بین‌المللی، سند شماره ۷۰۲ Re ۲/۱۶ - ۱۱۳.
 ۵. "تحلیل پیرامون تجارت، تجربه عملی پیوستن برخی از کشورها به سازمان جهانی تجارت و آثار اقتصادی الحاق ایران به آن"، وزارت امور اقتصادی و دارایی - معاونت امور اقتصادی، سال ۱۳۷۴.
 ۶. کریمی، آیت. "چشم‌انداز و چالش‌های آینده صنعت بیمه"، فصلنامه آسیا، شماره ۲۵، زمستان ۱۳۸۱.
 ۷. مرزبان، حسین. "ضرورت خصوصی‌سازی جهت کارا نمودن بیمه در ایران"، فصلنامه صنعت بیمه، بیمه مرکزی ایران، شماره ۵۹، پائیز ۱۳۷۹.
 ۸. میرزاخانی، آتوسا و میرزایی، حبیب. «چشم انداز تحولات صنعت بیمه در شرایط آزادسازی و مقررات‌زدایی»، فصلنامه آسیا، شماره ۲۴، پائیز ۱۳۸۱.